

דעת אוף ארבייט.

וועגען דעם פראָבלעט: רעכט אויף
אַרבײַיט פֿאַר יִזְדָּעָן, וועגען שׂוֹין אַנגֶעָן
שריבען גַּעוֹאַרְעַן הַינְדְּפָרְטָהּ אַרטִיכְלָעָן
און זָנָגָר בִּיכְטָר.

בֵּי שְׁלוֹם אַשְׁנֵן אַין זַיִן טְרִילְגְּנִיעַ
„פֿעַטְעַרְבּוֹרְג, וּוֹאַרְשָׁאָה, מַאֲסְקּוֹוָאָה, וּוּעָרָת
אוּיךְ דָּעַר עַנְיָן בַּעַהֲאנְדְּגָלָט אַוְיףְּ אַ
קִינְסְטְּלְעַרְשִׁישָׁעָן אָוֹפָן, אַון דָּעַר רַעְזָוָן-
טָאַטָּהּ אָז אַלְקַן וּוּפְלָעָן דִּי יְוִידִישׁ פְּאַבָּ-
רִיקָּאנְטִיצָּן תְּהִוָּן – זַיִן וּוּעָלָעָן מִיתְהָעָלָ-
פָּעָן קְרַעְכָּעָן אוּיךְ דָּעַר נַוְיָּסְפָּן דִּי
יְוִידִישׁ פְּרָנְסָה־לְאֹוֹזְמָאָסָעָן, זַיִן וּוּעָלָעָן
אַרְיוֹיסְוּאַרְפָּעָן אַ שְׁאַהְנָעָן זְרָבָה אוּיךְ אַ
שְׁפִיטְאָלָה, וּזְאָוָדִי אַרְיִימָעָךְ דַּעְקָלְאַסְפָּרְטָעָ
יְזָדְעָן וּזְאָלָעָן זִיךְ הַיְלָעָן זַיִיר קְרַאְצְקָעָן
גּוֹף, וּזְאָט וּוּעָרָת גַּשְׁוֹוָאַלְעָן פָּאָר הַנוּ-
גָּרָר, זַיִן וּוּעָלָעָן גַּרְינְדָּעָן אַגְּדָעָרָעָסָ פִּי-
לְאַנְטְּרָאָפִישׁ אַינְסְטִיטְוּזִיעָס אַון צְוִי-
וּוּאָרְפָּעָן בְּרַעְקָלְפָּעָר פָּוָן זַיִיר טִישׁ, נַארְזִי
בְּעַשְׁפְּטִיכְעָן דִּי זַעְלָבָעָ יִזְדָּעָן, כְּדִי זַיִן

וזלען נישט דארפערן אנטקומען צי
צביבה אדער נישט מזען אנטקומען אין
שפיטאל — דאס נישט.
די דאזינע קלה הענט שווין זעהר
לאנג איבער אוונזרע קעפּ און ווער
וויסט, צי מיר וועלען זי ווען עס איז
פטור ווערען. שטעטה דורך אפייל איז
ארץ ישראלי, דארט וואו ס'בוייט זיך אַ
ני יודיש ליעבען, אויך די פראנע ווע-
גען יודישער ארבייט אוייפּן טאג-ארד-
ונג, און עס איז דא אַ ספעציגלע
ארנאייזאיציע, "כמוש העבודה", וואס
האט די אויגאנבע צו קעטמען פאר
רעכט אויך ארבייט פאר יידען.
אייצט קאן שווין נישט זיין קיין תירוץ
דעך פוילער גוטפער, או זידען זא-
גען נישט פעהיג צו קיין פיזישער אַ-
בײַיט אָדרער או זידען ווילען נישט אַ-
בײַיטען, נאר זיין הענדער. די יודישע
מאסען האבען לאצטענס בעויזען אַז
זײַ זעגען אי פעהיג, אי ארבייטער
אין פֿלען זיין פֿון ווארט.
אייך האב די פֿעצעט טאג בעויכט
העריגע חברות
שטעהן איין גע-
געטען פֿאַר אַ
געטען אַרבייטער,
אַרבייט פֿאַר יו-
קיין ענין פֿאַר
טישע אַרגניזא-
זְיַעַת אַויגאנבע פֿון זְיַעַת
געזעלשאָפּט.

¶ 18. The 338, 11. 8. 1903. 8. 1903.

דשד מאָדרעטנעֶר דורך-הפלגה.

לִינְעָר פַּעֲלִיעָתָן.

מלוכה און א צויזיטער, איזער ווען
מען טשפערט זיך גלאט און דער וועלט
אריין. נג, הערט מען דאס דארט
אַבְּיָסָעֵל שפֿראָכָעֵן. די יאָפָּגָנָעֵר וויילען
דוֹקָאָ דִי מָוֶרֶה-בָּתָחָן, זַיִּי פַּעֲרָכָפָעֵן אָ
שְׂטִיקָן סָאוּזִיטִישָׁע טְעִירִיטָאָרִיעָן וויִ
לְעָן אוֹיךְ אָונְטָעַרְטָעַנְגִּי מַאֲכָלָן דְּגַנְּצָן
כִּינָּא. הַוִּיבֶּט מַעַן דָּאָן צַו זַיִּי צַו
רָעַדְעָן אָן גַּבְּעָן צַו פַּעֲרַשְׁתָּעָהָן, אָז
לָא זַו הַרְדָּך, גָּוֹר גָּהָה רָעֵד צַו זַיִּי,
או זַיִּי פַּעֲרַשְׁתָּעָהָן דִּיךְ נִישְׁתָּ, זַיִּי רָעֵד.
דָּעַן גַּאֲרָה, בְּפָרְטָן זַיִּירָן קְרִיעָגָס-פָּאָרְטָן,
מיַט צַנְּאָאנְפָּרוֹשְׁטָעַנְדְּלִיכָּט שְׁפָרָאָכָ...
איַבְּעַרְהוּיפְּט קָאָן זַיִּיךְ נִישְׁתָּ צַוָּאָ
מַעְנָרְדָעָן מִיט דָעֵר פַּעֲלָקָעָר-לִינְעָדָם
הַיְּנִינְיוֹן דִּיטְשָׁלָאָנוֹ, וּואָס הָאָט אַיִּנָּ
גַּאֲנָצָן אוֹיגְגָעָהָרָט צַו רָעַדְעָן מִיט אָ
מַעְנָשְׁלִיכָעָר שְׁפָרָאָן.
די פַּעֲלָקָעָר - לִינְעָז ווֵיל כּוּמְרָשְׁט
אוֹיפְּבוּעָן אָטוּרָם פָּזָן שְׁלוּם, וּואָס זַיִּאל
דָּעַרְגָּרִיכָעָן בִּיְזָן הַימָּעָל, גָּוֹר סְגָעָט.
לְגַנְגָט נִישְׁתָּ צַוְּלִיעָבָד דַעַם דָוָר הַפְּלָגָה.
מיַט באָט פְּנִינְרָבוֹרָן, וּואָס דָוִיעָרָא
איַנְגָר דַעַם אַנְדָעָרָן, וּואָס דָוִיעָרָא
רי בִּיבְּצָל דָעַרְגָּעָהָלָט: מִיט עַטְלִיכָט
טוֹיזָעָנד יָאָחר אָזְרִיק הָאָט דִי מְעַנְשָׁ
הַיִּיט גַּעַהָאָס אַיִּין שְׁפָרָאָן, מִיט ווּלְ
כָּעָר אַעֲטָה אַבְּעָן זַיִּיךְ פָּאָרְשָׁעָנְדִיכָט
אוֹן אַיְנָאָר הָאָט פְּנִינְשָׁטָגָנוֹעָן דַעַם אַנְ
דָעַרְעָנס לְשָׁוֹן. הָאָט זַיִּיךְ זַיִּי אַבְּעָר
שְׁפָרָאָלְזָט צַו בְּרִיעָן אָטְרוּם, וּוּלְכָעָר
זַיִּאל דָעַרְגָּרִיכָעָן פִּיזָן דִי הַיְּלָעָן, ד. ח.
זַיִּי אַבְּעָן זַיִּיךְ גַּעַוָּאָלָט אַוְפָּוְיִיבָעָן
הַכָּעָר פָּזָן דִי גַּעַוְתָּהָלִיכָעָן מְעַנְשָׁעָן;
סְחָאָט זַיִּיךְ זַיִּי פְּנִינְשָׁטָט צַו הַעֲרָשָׁעָן
איַבְּעָרָן פָּאָלָק, וּזְעָרָעָן מְנָהָגִים, פָּאָלָק-
פְּעַרְטִיצָטָעָי, הַאַבְּעָן זַיִּי אוֹיפְּגָעָהָרָט
צַו פְּנִינְשָׁאָהָן יָעַנְגָּסָט שְׁפָרָאָן. הָאָט
איַעֲנָדָר גַּזְאָוָת צִינְגָּל, הָאָט אַיִּהָם יְעָ
וּשְׁר גַּעַוְתָּהָלִיכָעָן: שְׁמָרוּי; הָאָט דָעַרְגָּעָט
זָאָגָט יָאָ, הָאָט דָעַרְגָּעָט גַּעַוָּאָט
נִיְּין אָן מְמִילָא הַאַבְּעָן זַיִּי נִישְׁתָּ גַע.
קָאָטָט דָעַרְגָּרִיכָעָן צַו דִי הַיְּלָעָן אָן
זַעְגָּעָן וּוּיְתָעָד גַּעַבְלִיכָעָן אַוְיָחָד דָעַר
פָּרָד. אָן דָעַר רָעַזְלָטָטָטָן קָנָאָה, שְׁנָאָה,
הַעֲסָלִיכָקִיט, מְלָחָמוֹת, וּנְשָׁטָטָעָהָן
איַנְגָר דַעַם אַנְדָעָרָן, וּואָס דָוִיעָרָא

ישראלי פארן יודישען פאלק. וואס און
ונאך זיין פערשטענדייכער ווי דאמ. אַ
פאלק, וועלכעט ואונדערט ארום קנאָפּ
צוווי טויזענד יהאָר אין גָּלוֹת. וועלְ-
בעש מען האט גערזֶטֶט און נְפָלָגֶטֶט,
ニישט צונגעלאָוטֶן צו אַ נְאָרָמָלֶן? עבעזען
און וווען די ייזען האבעזין זיך צויריק
בעהעטט מיט ווייער מوطער-ערדה, איזו
פֿון וויסטאנישען געווארען אַ גַּעֲדָן,
אי אַרְצֵי-ישראל-דאָס אַינְצִינְגַּעַ פרָאַס-
פֿערְטִּיטִי-אנְדָּן אַין דער וועלְט. הַיִּסְטָּה
עס דָּאָר, אוֹ די ערְדָּה, אוֹוֹי ווי אַמוֹ-
טָהָר, וועלכע בעקמֶט זוֹרִיק אַיהֲרָה
פֿערְלִוְידְּעָן קִינְדָּה, לְעֵבֶט אוֹרְפָּאָן קְרִיגְטָּה
אלְעָפָּאָרְבָּעָן, וואָס זעְנָעָן פֿון אַיהֲרָה
פֿערְשָׁוֹאָנְדָּעָן, בעַת אַיהֲרָה קִינְדָּה אַיְן
געְוּעָן נְפָלָגֶטֶט.
ערְדָּת מעָן דָּאָר צו עַגְּנָלָאָנד אַיְן
סְפָּנְטָּשְׁתָּחָתָּה אַ סְכָּנָה צוֹוִישָׁעָן אַיְן
דוֹר הַפְּלָגָה, נָאָר מְאַדְּרִינְיוֹרָט. דָּוֹר
די פֿעְלָקְעָד-לִיגָּעָן אַיְן גַּעַשְׁאָפָּעָן גַּעַ-
וואָיְעָן, כְּדִי אַלְעָפָּעָקְעָד, מְלוֹכוֹת זָאָ-
לְעָן זיך קָאנְגָּעָן פֿערְשָׁטָעְנְדִּיגָּעָן בעַת
אַחְתָּן אַיְסְמָהָעָר בֵּין יְצָאָת.

"אל געמיינע פערזאמלונג פון 'טאו'."

